

Nr 26

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upprustning av forskning, försök och högre undervisning på jordbruks- och trädgårdsområdena jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna *dels* (p. 46—52) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar 7 675 000 kronor, Omkostnader 1 000 000 kronor, Materiel 620 000 kronor, Nyanskaffning och underhåll av utrustning 258 000 kronor, Bokinköp och bokbindning 100 000 kronor, Lokal och fast försöksverksamhet 1 100 000 kronor samt Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar 1 000 kronor, *dels* (p. 53—59) till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar 2 093 000 kronor, Omkostnader 830 000 kronor, Materiel 48 000 kronor, Nyanskaffning och underhåll av utrustning 100 000 kronor, Bokinköp och bokbindning 17 000 kronor, Trädgårdsekonomisk byrå 18 000 kronor samt Lokal och fast försöksverksamhet 45 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 10 mars 1961 avlåten proposition, nr 69, vilken hänskjutits till jordbruksutskottet, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, att 1) godkänna de i propositionen framlagda förslagen angående omorganisation och upprustning av forskning, försök och högre undervisning på jordbruks- och trädgårdsområdena; 2) godkänna de i propositionen förordade riktlinjerna för agronom- och hortonomutbildningens uppläggning och inre organisation; 3) godkänna att lantbrukshögskolan i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen anförts förses med tjänster till det antal och i de lönegrader som i propositionen förordats; 4) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda av förslagen under 1)—3) föranledda författningsföreskrifter och övriga erforderliga bestämmelser; 5) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder som i övrigt erfordras för att förbereda förslagens genomförande; 6) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i personalförteckningen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök från och med budgetåret 1961/62, som angivits i propositionen; 7) fastställa viss angiven avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62; 8) å riksstaten för budgetåret

1961/62 under nionde huvudtiteln anvisa till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar ett förslagsanslag av 7 705 000 kronor, Omkostnader ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, Materiel ett reservationsanslag av 620 000 kronor, Nyanskaffning och underhåll av utrustning ett reservationsanslag av 258 000 kronor, Bokinköp och bokbindning ett reservationsanslag av 100 000 kronor, Lokal och fast försöksverksamhet ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor samt Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar ett förslagsanslag av 1 000 kronor; 9) fastställa viss angiven avlöningsstat för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62; 10) å riksstaten för budgetåret 1961/62 under nionde huvudtiteln anvisa till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 095 000 kronor, Omkostnader ett förslagsanslag av 830 000 kronor, Materiel ett reservationsanslag av 48 000 kronor, Nyanskaffning och underhåll av utrustning ett reservationsanslag av 100 000 kronor, Bokinköp och bokbindning ett reservationsanslag av 17 000 kronor, Trädgårdsekonomisk byrå ett förslagsanslag av 18 000 kronor samt Lokal och fast försöksverksamhet ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat härefter angivna till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 87 av herr *Sundin* och herr *Larsson, Thorsten*, likalydande med II: 109 av herr *Grebäck m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte medgiva inrättande av en personlig laboratur i ämnet strålskyddsforskning med speciell inriktning på jordbruksområdet för agronomie licentiaten Lars Fredriksson, Ultuna, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig medelsanvisning;

2) I: 584 av herr *Hedström m. fl.*, likalydande med II: 686 av herr *Wiklund* i Öjebyn *m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta, att husdjurs- och trädgårdsförsöken avseende norrlandslänen i likhet med vad tidigare varit fallet förlägges till Öjebyn;

3) I: 605 av herr *Andersson, Axel Emanuel*, och herr *Gustafsson, Nils-Eric, m. fl.*, likalydande med II: 699 av herr *Grebäck m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte *dels* medge att utöver vad som föreslagits i proposition nr 69 följande befattningar inrättas: en professur i national ekonomi med tillhörande institution, en laboratorsbefattning vid vardera av institutionerna för lantbrukets marknadslära, lantbrukets företagsekonomi, husdjurens näringsfysiologi samt husdjursfysiologi och en befattning för högskoleutbildad ställföreträdare vid varje försöksstation, *dels* hos Kungl. Maj:t anhålla om fastställande av institutionsbenämningen markfysik och jordbearbetning i enlighet med vad som anförts i motionen, *dels* medge att ett centralt informationsorgan inrättas vid lantbrukshögskolan i enlighet med vad i motionen anförts, *dels* beakta även vad i motionen i övrigt anförts;

4) I: 606 av herr *Elowsson, Nils, m. fl.*, likalydande med II: 703 av herr *Larsson* i Borrby *m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta, *dels* att omorganisationen av försök, forskning och undervisning på trädgårdsområdet må genomföras samtidigt med motsvarande omorganisation vid Ultuna den 1 juli 1962, *dels* att de föreslagna professurerna i köksväxt- och prydnadsväxtodling samt i trädgårdskonst och naturvård må inrättas den 1 juli 1962 respektive den 1 juli 1963, *dels ock* att medel må anvisas till anställande av en förste byråsekreterare vid Alnarpsinstitutet redan den 1 juli 1961 för att sedermera överföras till trädgårdssektionens expedition den 1 juli 1962;

5) I: 607 av herr *Jonsson m. fl.*, likalydande med II: 695 av herr *Grebäck m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta att i enlighet med jordbrukshögskoleutredningens förslag för försöksverksamhetens ledning en tjänst som försöksdirektör inrättas vid lantbrukshögskolan;

6) I: 608 av herr *Nilsson, Ferdinand*, likalydande med II: 698 av herr *Grebäck m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte medge att vid lantbrukshögskolan inrättas en avdelning för landsbygdssociologi med speciell inriktning på forskning avseende metoderna för upplysningsverksamhet på jordbrukets och dithörande områden i enlighet med vad i motionen anförts samt att till denna avdelning må anknytas även det av jordbruksupplysningskommittén föreslagna informationskontoret;

7) I: 609 av herr *Nilsson, Ferdinand*, likalydande med II: 697 av herr *Grebäck m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte medge att Ultuna lantbruksskola tills vidare, dock under en tid av minst fem år, må fortsätta sin verksamhet samt hemställa att frågan om tidpunkten för skolans definitiva avveckling göres till föremål för ny prövning;

8) I: 610 av herr *Näsström m. fl.*, likalydande med II: 701 av herr *Kärlander m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta, *att* en speciell forsknings- och försöksverksamhet i Norrland anordnas med sikte på att belysa frågan om en lämplig framtida driftsrationalisering främst genom införande av monokulturer i växtodlingen och förenklad utfodring av husdjuren, varvid konsekvenserna på lång sikt för såväl jordbruket såsom produktionsunderlag som möjligheterna att vinna arbetstimmar för arbete i skogsbruket särskilt uppmärksammas, *att* Offers försöksgård bibehålles och användes för dessa undersökningar samt att där pågående försöksserier fullföljes, *att* Offers försöksgård bringas i tillfälle att genom kompletterande försöksserier understödja Röbbäcksdalens försöksstation i arbetet inom mellersta Norrland;

9) I: 611 av herr *Olsson, Ernst*, och herr *Svanström*, likalydande med II: 702 av herrar *Börjesson* i Glömminge och *Larsson* i Borrby, i vilka motioner hemställts *dels* att riksdagen måtte medge att trädgårdssektionen vid Alnarp inrättas den 1 juli 1962, *att* en tjänst som sekreterare i Ae 23 inrättas vid Alnarpsinstitutet den 1 juli 1961 samt att vederbörande utskott

utarbetar förslag till härför erforderlig medelsanvisning, *dels* att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning av a) frågan om inrättande av självständiga institutioner för köksväxtodling och prydnadsväxtodling, b) frågan om egna försöksväxthus för prydnadsväxtodlingen, c) frågan om förläggning av undervisningen i fältmässig köksväxtodling i huvudsak till Alnarp, allt i enlighet med vad i motionen anförts;

10) I: 612 av herr *Osvald*, likalydande med II: 696 av herr *Carlsson* i Huskvarna, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta, *att* utöver den av departementschefen föreslagna personalstaten för lantbrukshögskolans bibliotek inrätta två nya biträdestjänster, *att* undervisningen i geologi för agronomie studerande redan från och med den 1 juli 1961 förläggas till Uppsala universitet, *att* det vid universitetets mineralogisk-geologiska institution inrättas en laboratur i geologi motsvarande den nuvarande laboraturen i marklära vid lantbrukshögskolan, *att* den nuvarande benämningen av lantbrukshögskolans institution för växtodlingslära bibehålles, *att* utöver den av departementschefen föreslagna personalstaten för institutionen för växtodling inrätta en laboratur, *att* utöver den av departementschefen föreslagna personalstaten för institutionen för växtpatologi inrätta en professur i entomologi i stället för en laboratur i samma ämne, en laboratur i nematologi och en forskarassistenttjänst i nematologi, *att* namnet på den nuvarande institutionen för växtsjukdomslära ändras till institutionen för växtpatologi och entomologi samt *att* anslå för de föreslagna nya befattningarna erforderliga medel;

11) I: 613 av herr *Pettersson, Harald, m. fl.*, likalydande med II: 704 av herr *Eliasson* i Moholm *m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta *att* landet, vad beträffar trädgårdsförsökens fältorganisation, indelas enligt jordbrukshögskoleutredningens förslag i fyra försöksdistrikt, sammanfallande med distrikten för jordbruksförsök, med Rånna försöksgård såsom försöksstation i det västsvenska distriktet, *att* landet, vad beträffar husdjursförsöksverksamhetens fältorganisation, indelas i fyra försöksdistrikt, sammanfallande med distrikten för jordbruksförsöken, *samt att* vederbörande utskott utarbetar förslag till härför erforderlig medelsanvisning på avlönings-, omkostnads- och materielanslagen;

12) II: 700 av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att försöksverksamhet i fortsättningen må bedrivas vid Öjebyns försöksgård i Norrbottens län i enlighet med jordbrukshögskoleutredningens förslag.

Beträffande det närmare innehållet i förenämnda motioner får utskottet hänvisa till motionerna II: 109, I: 584, II: 699, I: 606, I: 607, II: 698, II: 697, II: 701, II: 702, I: 612, I: 613 och II: 700.

Yttrande över motionerna I: 87 och II: 109 rörande förslag om inrättande av en personlig laboratur i strålskyddsforskning för agr. lic. Lars Fredriksson har avgivits av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Högskolestyrelsen, som i frågan hört lärarkollegiet, har i sitt den 28 februari 1961 dagtecknade remissyttrande såsom eget utlåtande åberopat vad lärarkollegiet anfört. Därutöver har styrelsen framhållit, att frågan om till vilken forskningsinstitution ifrågavarande laboratur borde knytas torde böra ytterligare övervägas.

Lärarkollegiet har framhållit, att det synes utomordentligt betydelsefullt att strålskyddsforskningen ytterligare intensifieras, bland annat i vad gäller växternas upptagande av olika radioaktiva sönderdelningsprodukter. En särskild laboratur för detta ändamål är därför väl motiverad enligt kollegiets mening. Frågan om besättande av denna befattning bör, sedan den inrättats, upptagas till behandling i vanlig ordning, anser kollegiet.

I propositionen behandlar departementschefen

å s. 23—27: *bakgrunden till upprustningsbehovet* inklusive frågorna om högskolemässig trädgårdsutbildning samt behovet av agronomer och hortonomer;

å s. 57—66: *sambandet mellan högre undervisning, forskning och försöksverksamhet*;

å s. 72—73: *den trädgårdsvetenskapliga verksamhetens förläggning och administrativa anknytning*;

å s. 102—110: *agronom- och hortonomutbildningens uppläggning och inre organisation* inklusive frågorna angående den propedeutiska utbildningens längd och förläggning, Ultuna lantbruksskolas nedläggande, terminsindelningen, slopande av linjeindelningen vid agronom- och hortonomutbildningen, betygsfordringar för agronom- och hortonomexamen, samundervisning med Uppsala universitet i bland annat ämnena fysik, nationalekonomi och växtsystematik;

å s. 157—183: *behovet av centrala institutioner samt personal vid lantbrukshögskolan* inklusive olika typer av befattningar, tillsättningsförfarande m. m., institutionsindelningen samt behovet av personal vid institutionerna;

å s. 235—250: *försöksverksamheten på jordbruks-, trädgårds- och husdjursområdena, m. m.* inklusive frågor om terminologien, riksförsöksprogram, försöksgårdarna, jordbruksförsökens fältorganisation, trädgårdsförsökens fältorganisation, husdjursförsökens fältorganisation samtushållningssällskapens statsunderstödda försöksverksamhet;

å s. 270—278: *lantbrukshögskolans centrala ledning och administration m. m.* berörande frågor angående högskolans styrelse, rektor, prorektor, sektionsordförandena i försökskollegiets sektioner, försöksintendent,

lärarkollegium, försökskollegium, kollegienämnd, undervisningsnämnd, försöksledarmöte, samt den administrativa och kamerala verksamheten vid högskolan;

å s. 288—292: *anslagsberäkningar*;

å s. 308—309: *byggnadsfrågor*;

å s. 321—322: *organisationen av jordbrukets provningsverksamhet*;

å s. 335—336: *högre utbildning, forskning och försök på mejerinäringens område*;

å s. 346—348: *vissa samordningsfrågor mellan lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna m. m.*

å s. 378—386: *anslagsäskanden för budgetåret 1961/62 m. m.*

Utskottet tillåter sig hänvisa till de i propositionen lämnade redogörelserna beträffande förevarande ämnen.

Utskottet

Behovet av rationalisering och effektivisering av jordbruket och trädgårdsnäringen i vårt land är alltså mycket stort och kommer förvisso att förmärkas starkt under de framförliggande åren. Ansträngningarna att höja den genomsnittliga inkomststandarden inom de båda näringarna genom minskade produktionskostnader och stegrad produktivitet per enhet utan att därför överskottsproblem uppstår måste ytterligare öka. Ett av de viktigaste medlen för att nå berörda syftsmål är att stärka den lantbruksvetenskapliga forskningens och försöksverksamhetens resurser samt att snabbare och effektivare föra ut de därav framkomna rönerna i praktisk tillämpning. Det är också av betydelse i sammanhanget att den högre undervisningen på jordbruks- och trädgårdsområdena får en förbättrad organisation.

Såsom ett ytterligare led i statsmakternas under de senaste åren avsevärt intensifierade strävanden att främja rationaliseringen inom jordbruks- och trädgårdsnäringarna anser utskottet de i förevarande proposition framlagda förslagen vara betydelsefulla. Vid ett genomförande av förslagen skapas enligt utskottets mening förutsättningar för den åsyftade önskvärda utvecklingen vad gäller forskningen, försöksverksamheten och den högre undervisningen inom de två ifrågavarande näringarnas fält. Utskottet är samtidigt medvetet om att vissa fortsatta utbyggnadsetapper erfordras för att de stegrade anspråken på resultaten av berörda verksamheter skall kunna tillgodoses.

Propositionens förslag torde kunna sammanfattas sålunda. Lantbruks-högskolan avses per den 1 juli 1962 skola omorganiseras så att såväl försöksverksamhet som forskning och högre undervisning ingår i gemensamma institutioner, varvid försöksverksamheten skall handhas av särskilda avdelningar inom institutionerna. Verksamheten vid högskolan skall enligt

propositionen i sin helhet ledas och samordnas av rektor. En försöksintendent i samma löneställning som laboratorerna skall stå till rektors förfogande för vissa uppgifter vid dennes ledning av försöksverksamheten. Rektor avses bli ordförande i såväl lärar- och försökskollegierna som i en för dessa gemensam kollegienämnd. Det förordas att försökskollegiet i huvudsak skall arbeta på tre sektioner nämligen jordbruks-, trädgårds- och husdjurssektionerna.

Enligt förslaget skall såsom nämnts särskilda försöksavdelningar anknutas till de av högskolans institutioner inom vilka försöksverksamhet förekommer. De nuvarande försöksanstalterna — statens jordbruksförsök, statens husdjursförsök och statens trädgårdsförsök — är avsedda att avvecklas i samband därmed. Såsom motivering härför har framhållits att det framstått som allt mindre motiverat att ha skilda arbetsenheter för försöksverksamhet (försöksanstalter) och för undervisning och forskning (högskoleinstitutioner) inom samma ämnesområden. Med en sådan organisationsform har det inte varit möjligt, anses det, att undvika dubbleringar inom de ämnesområden, där försöksverksamheten bedrivs. Vidare har påpekats att en mera långtgående specialisering mellan olika befattningshavare kan äga rum genom att all personal inom ett verksamhetsområde samlas inom en och samma institution. Den avsedda samorganisationen mellan forskning och försöksverksamhet gör det tillika möjligt för vederbörande institutionsföreståndare att leda hela den vetenskapliga verksamheten inom ett ämnesområde, varigenom en mera rationell arbetsfördelning kan uppnås.

Försöksverksamheten skall, sägs det i propositionen, även i framtiden vara programbunden samt genomföras enligt ett av högskolestyrelsen årligen fastställt riksförsöksprogram. Det nuvarande systemet med försöksgårdar är avsett att avvecklas, och personalen vid de statliga försöksgårdarna skall i samband därmed överföras till de försöksstationer som skall ersätta de nuvarande försöksgårdarna.

Vidare föreslås i propositionen att landet skall indelas i fyra jordbruksförsöksdistrikt, tre husdjursförsöksdistrikt och tre trädgårdsförsöksdistrikt. Inom varje sådant distrikt, med undantag av mellersta husdjursförsöksdistriktet, skall försöksverksamheten ledas av en distriktsförsöksledare i lönegrad Ao 24. En distriktsförsöksnämnd avses finnas inom ettvarvt av försöksdistrikten. I nämnderna skall ingå bland andra representanter för hushållningssällskapen och de näringar som beröres.

Lantbrukshögskolan skall jämlikt propositionen ha en till Alnarp förlagd sektion för forskning, försök och högre utbildning på trädgårdsnäringens område. I samband härmed kommer en upprustning att genomföras beträffande forskningen och försöksverksamheten på trädgårdsområdet. Den högre trädgårdsutbildningen erhåller högskolemässig karaktär. Trädgårdsstuderandena avses först genomgå cirka två års grundläggande utbild-

ning vid högskolans institutioner i Uppsala gemensamt med de agronomie studerandena för att därefter fortsätta utbildningen i de tillämpade trädgårdsämnena under ytterligare två år i Alnarp. Den dit förlagda trädgårdssektionen förordas bli inrättad den 1 juli 1963. Vid densamma skall bland andra finnas tre professorer och tre statshortonomer.

Den propedeutiska utbildningen skall enligt Kungl. Maj:ts förslag begränsas till ett år och för de agronomie studerandenas del förläggas till vissa lantmannaskolor. Härigenom åsyftas en förkortning av utbildningstiden men samtidigt ett bättre utnyttjande av samma tid. För de hortonomie studerandena skall en propedeutisk utbildning ordnas vid trädgårdsskolan i Alnarp.

Vid lantbrukshögskolan avses under de närmaste åren intagas minst 50 agronomie studerande och 10 trädgårdsstuderande per år. För att så snabbt som möjligt kunna anpassa utbildningsvolymen efter föreliggande behov föreslås att kontinuerliga prognoser utföres.

Högskolestudierna skall, anges det i propositionen, bygga på ett system med fritt ämnesval. I vissa grundläggande ämnen avses samundervisning ske med Uppsala universitet. Bland annat för att främja samarbetet med universitetet har föreslagits att terminsindelningen vid lantbrukshögskolan skall bli densamma som vid universiteten.

Propositionen innebär att en betydande förstärkning skall ske av lantbrukshögskolans personella resurser. Det föreslås att den 1 juli 1961 en forskardocenttjänst, fyra forskarassistenttjänster, tre assistenttjänster i reglerad befordringgång, två förste amanuens tjänster samt nio kansli-, kontors- eller institutionsbiträdestjänster skall inrättas i Uppsala. Den 1 juli 1962 avses därefter inrättas bland annat en professur i genetik i stället för en nuvarande laboratur samt en professur i arbetsmetodik. Samtidigt därmed skall tillkomma tre nya laboratoriefattningar i virologi, husdjurens utfodring och vård samt lantbrukets strukturekonomi ävensom tre nya befattningar som statsagronom i jordbearbetning, husdjurens utfodring och vård respektive husdjursförädling. En statsagronombefattning för försöken beträffande täckdikning föreslås ersätta en för närvarande arvodesavlönad försöksledartjänst. Avsikten är att den 1 juli 1963 skall vid trädgårdssektionen i Alnarp inrättas en ny professur i köksväxt- och prydnadsväxtodling samt en statshortonombefattning i prydnadsväxtodling i utbyte mot en nu befintlig tjänst såsom försöksledare. Slutligen föreslås vad gäller personalförstärkningarna tillskapande per den 1 juli 1964 av en professur i trädgårdskonst och naturvård.

Vad angår anslagsanvisningarna för budgetåret 1961/62 förordas i propositionen en höjning av beloppen under lantbrukshögskolans och alnarpsinstitutets skilda anslag med sammanlagt i runt tal 2 100 000 kronor. Av sistnämnda ökningssumma är omkring 1 075 000 kronor av icke-automatisk karaktär.

Utskottet vill beträffande det närmare innehållet i Kungl. Maj:ts i propositionen framförda förslag hänvisa till densamma.

I allt väsentligt kan utskottet biträda de synpunkter och förslag propositionen innehåller. Endast på några enstaka punkter har utskottet funnit anledning förorda vissa jämkningar och tillägg. Med hänsyn härtill begränsar sig utskottet i det följande i stort sett till allenast sistberörda spörsmål samt till vissa kompletterande reflexioner av mera allmän karaktär.

Såsom förut antytts föreslås i propositionen att den propedeutiska utbildningen för agronomie studerande i fortsättningen skall omfatta ett år mot för närvarande två år. Ifrågavarande utbildning är avsedd att förläggas till förslagsvis tre lantmannaskolor inom våra större jordbruksområden samt ges praktiskt-teoretiskt innehåll. Utskottet har intet att invända mot berörda förslag men vill samtidigt som sin mening uttala att utbildningen bör äga rum vid skolor som är förlagda till sådana bygder att eleverna har viss valfrihet när det gäller att få praktik beträffande olika förhållanden inom vårt lands jordbruk. Samtidigt måste man dock enligt utskottet beakta behovet av erforderlig kapacitet för att den propedeutiska utbildningen skall motsvara de krav som i fortsättningen kommer att ställas på densamma. Propositionens uttalande att motsvarande utbildning för hortonomie studerande bör förläggas till trädgårdsskolan i Alnarp samt anordnas som en praktiskt-teoretisk ettårskurs där, ansluter sig utskottet till.

Den nya ordningen beträffande propedeutisk utbildning liksom också i fråga om inträdesfordringar avses genomföras redan från och med läsåret 1961/62. Detta medför att vid lantbrukshögskolan kommer hösten 1961 att intagas två årskurser, nämligen agronomie och hortonomie studerande för propedeutisk utbildning och agronomie studerande för direkta högskolestudier enligt den gamla ordningen. Vid högre trädgårdskursen i Alnarp skall intagning av hortonomie studerande ske sista gången hösten 1961. I motionerna I: 606 och II: 703 framhålles att ytterligare intagning i den nuvarande högre trädgårdskursen inte skall ske sedan riksdagen fattat beslut om högskolemässig utbildning. Enligt utskottets uppfattning måste det anses rimligt att studerande som meriterat sig för högre trädgårdsutbildning enligt nu gällande ordning får en möjlighet att direkt fullfölja sina studier. Därtill kommer att det skulle dröja ända till år 1966 innan några nya hortonomer skulle utexamineras, om ingen ytterligare intagning skulle ske jämlikt den gamla ordningen. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet nyssnämnda motionsyrkande.

Till följd av de olägenheter, som är förknippade med att Ultuna egendom disponeras både som försöksgård och som skoljordbruk, har departementschefen förordat att Ultuna lantbruksskola skall avvecklas hösten 1962. I motionerna I: 609 och II: 697 yrkas, att lantbruksskolan skall få fortsätta

under en tid av minst fem år samt att frågan om tidpunkten för skolans definitiva avveckling göres till föremål för ny prövning. Utskottet delar för sin del meningen att lantbruksskolan skall avvecklas. Särskilt med hänsyn till den ökande omfattning som försöksverksamheten bland annat beträffande husdjuren beräknas få vid lantbrukshögskolan synes det olämpligt att berörda egendom disponeras som skoljordbruk. Utskottet vill emellertid ej motsätta sig att Kungl. Maj:t låter anstå med avvecklingen av skolan till den 1 juli 1963 därest olika problem som kan anses hänga samman med omställningen, exempelvis personella sådana, påkallar ett dylikt uppskov.

Vad angår fordringarna för godkänd agronom- eller hortonomexamen tillstyrker utskottet att i enlighet med propositionens förslag minst sammanlagt tolv betygsenheter skall fordras i tentamensämnena och två betygsenheter i kursämnena. Två av tentamensämnena skall därvid ha studerats till minst två betyg och i ett av dessa ämnen skall examensarbete ha utförts. En betygsenhet i agronom- och hortonomexamina skall motsvara hälften av en betygsenhet vid filosofisk fakultet vid universitet. I motionerna I: 605 och II: 699 understrykes, att studieordningen bör möjliggöra för studenterna att bedriva studierna på ett rationellt sätt och med jämn arbetsbelastning under studietiden. Vidare bör enligt motionerna garantier finnas för att samtliga agronomer erhåller en någorlunda vid agronomisk skolning. Utskottet vill i anledning härav erinra att enligt propositionen vederbörande examensstadga är avsedd att utformas på ett sådant sätt att de av motionärerna åsyftade negativa konsekvenserna av det föreslagna fria ämnesvalet förhindras.

De agronomer och hortonomer, som inriktar sig på bland annat lärar- och konsulentverksamhet, bör såsom Kungl. Maj:t förordar beredas möjlighet att efter avlagd examen erhålla en fördjupad pedagogisk utbildning vid en särskild kurs. Utskottet biträder även förslaget att möjlighet beredes studerandena vid lantbrukshögskolan att genomgå en kortare kurs i sociologi. En sådan kurs bör lämpligen anordnas i samarbete med Uppsala universitet. Att såsom föreslagits i motionerna I: 608 och II: 698 vid lantbrukshögskolan tillskapa en särskild avdelning i detta ämne avstyrker utskottet däremot. Inom berörda ämnesområde bör i stället undervisningen ske i samverkan med Uppsala universitet, vid vilket en särskild institution för sociologi finnes.

I propositionen föreslås, att undervisningen för de agronomie och hortonomie studerandena i fysik, nationalekonomi och växtsystematik förläggas till respektive institutioner vid Uppsala universitet. Utskottet anser en samverkan av detta slag mellan de båda läroanstalterna vara naturlig. Att vid lantbrukshögskolan inrätta en särskild professur i nationalekonomi, såsom påyrkas i motionerna I: 605 och II: 699, kan utskottet följaktligen ej tillstyrka. I och med att undervisningen i fysik förläggas till Uppsala

universitet kan den nuvarande institutionen i fysik och meteorologi vid högskolan avvecklas, vilket bör ske i samband med omorganisationen den 1 juli 1962.

Utskottet vill understryka departementschefens uttalande att de möjligheter till samundervisning i olika ämnen, som kan visa sig föreligga, bör tillvaratagas. Detta gäller bland annat ämnet geologi. I motionerna I: 612 och II: 696 hemställs att undervisningen i sist nämnda ämne för agronomie studerande redan den 1 juli 1961 förläggs till universitetet i Uppsala och att det vid universitetets mineralogisk-geologiska institution inrättas en laboratur i geologi. Såsom framgått av det föregående är utskottet i princip positivt till en dylik sammanföring. En förutsättning för att geologiundervisningen för de agronomie studerandena skall kunna förläggas till universitetet är emellertid att den nuvarande laboratorn vid lantbrukshögskolans institution för marklära, vilken är specialiserad på det geologiska ämnesområdet, samtidigt kan överföras till universitetet. Härför krävs, att en laboratur inrättas vid universitetets mineralogisk-geologiska institution, varom dock ej något förslag från universitetshåll eller från Kungl. Maj:ts sida föreligger i förevarande sammanhang. Utskottet kan inte förorda att riksdagen bifaller ifrågasvarande motionsyrkande.

Såsom i det föregående angivits har i propositionen förordats betydande förstärkningar av lantbrukshögskolans personella resurser. Motionsledes har emellertid föreslagits tillskapandet av ytterligare tjänster. Sålunda föreslås i motionerna I: 612 och II: 696, att en laboratur inrättas vid institutionen för växtodling, att den nuvarande laboraturen i entomologi ombildas till en professur i detta ämne samt att en laboratur och en forskarassistenttjänst inrättas i nematologi. Enligt utskottets mening bör institutionen för växtodling för att vara ändamålsenligt uppbyggd tillföras en laboratur utöver de befattningar som Kungl. Maj:t räknat med. Utskottet tillstyrker därför att en sådan tjänst inrättas från och med budgetåret 1962/63. Övriga i nyssnämnda motioner föreslagna nya tjänster eller tjänsteförändringar har utskottet, med det undantag vartill utskottet återkommer i det följande, däremot ej funnit skäl förorda.

I motionerna I: 605 och II: 699 hemställs, att utöver vad som utsagts i propositionen en laboratur skall inrättas vid vardera av institutionerna för lantbrukets marknadslära, lantbrukets företagsekonomi, husdjurens näringsfysiologi samt husdjursfysiologi. Utskottet är av den uppfattningen att särskilt den ekonomiska forskningen ofördröjligen bör förstärkas och vill därför förorda, att de föreslagna laboraturerna i lantbrukets marknadslära och i lantbrukets företagsekonomi inrättas den 1 juli 1962. Ehuru utskottet har den principiella uppfattningen, att för en tidsenlig upprustning av jordbruksforskningen erfordras mer än en kvalificerad forskare för varje ämnesområde håller utskottet likväl före att ståndpunkt till inrättande av en laboratur inom vardera husdjurens näringsfysiologi och husdjurs-

fysiologi inte behöver tagas nu utan får bli beroende på ytterligare överväganden.

I motionerna I: 87 och II: 109 yrkas inrättande av en personlig laboratur i ämnet strålskyddsforskning med speciell inriktning på jordbruksområdet för agronomie licentiaten Lars Fredriksson. Lantbrukshögskolans styrelse och lärarkollegium, som yttrat sig över motionerna, har framhållit, att det synes utomordentligt betydelsefullt att strålskyddsforskningen ytterligare intensifieras bland annat i vad gäller växternas upptagande av olika radioaktiva sönderdelningsprodukter och att därför en särskild laboratur för detta ändamål är väl motiverad. Frågan om besättande av en dylik befattning bör dock enligt yttrandet upptagas till behandling i vanlig ordning. Ehuru utskottet är starkt medvetet om strålskyddsforskningens betydelse inom jordbrukets och angränsande områden — till vilken forskning för övrigt 100 000 kronor ställts till förfogande över anslaget Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. — finner sig utskottet emellertid ej berett biträda yrkandet om den personliga laboraturen.

Motionerna I: 608 och II: 698 innefattar ett förslag att till lantbrukshögskolan skall förläggas ett av jordbruksupplynsningskommittén i dess för några månader sedan avgivna betänkande förordat informationsorgan med anknytning till den i samma motioner föreslagna nya avdelningen i sociologi. Ett yrkande med snarlikt innehåll har framförts i motionsparet I: 605 och II: 699. Enligt utskottet bör omförmälda motionsförslag inte föranleda någon riksdagens åtgärd i förevarande sammanhang. Utskottet vill emellertid betona angelägenheten av att nära förbindelser skapas mellan forsknings- och försöksverksamheten å ena sidan samt rådgivningsverksamheten och det praktiska jordbruket å den andra sidan samt att möjligheterna prövas att ytterligare förstärka dessa förbindelser.

De av Kungl. Maj:t föreslagna nya benämningarna av vissa institutioner vid lantbrukshögskolan biträdades av utskottet. Detta innebär att utskottet avstyrker de i motionerna I: 612 och II: 696 gjorda yrkandena att nuvarande institutionen för växtodlingslära skall ha oförändrad benämning samt att institutionen för växtpatologi skall benämnas institutionen för växtpatologi och entomologi. I motionerna I: 605 och II: 699 yrkas vidare, att det nära sambandet mellan jordbearbetningen och markfysiken skall klart markeras organisatoriskt genom att ifrågakvarande ämnesområde benämnas markfysik och jordbearbetning. Utskottet anser sig inte heller i detta fall ha anledning att frångå den i propositionen föreslagna benämningen jordbearbetning för sistberörda ämnesområde.

I motionerna I: 612 och II: 696 hemställles, att vid lantbrukshögskolans bibliotek skall inrättas två nya biträdestjänster per den 1 juli 1961. Med hänsyn till den stora arbetsbelastning som råder vid högskolans bibliotek i Uppsala vill utskottet förorda att en ny biblioteksbiträdestjänst i Ae 7 inrättas där från och med den 1 juli innevarande år.

Det förordas i motionerna I: 606 och II: 703, att omorganisationen på trädgårdsområdet skall genomföras samtidigt med motsvarande omorganisation på jordbruksområdet vid institutionerna i Uppsala, d. v. s. den 1 juli 1962. Detta anser sig utskottet på de skäl, som i propositionen anförts för att förstnämnda omorganisation skall anstå till den 1 juli 1963, inte kunna biträda. Vidare yrkas i det sist omnämnda motionsparet att de föreslagna professurerna i köksväxt- och prydnadsväxtodling samt i trädgårdskonst och naturvård inrättas den 1 juli 1962 respektive den 1 juli 1963. Liknande synpunkter har uttalats i motionerna I: 611 och II: 702. Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att de hortonomie studerande som antagits vid lantbrukshögskolan hösten 1961 kommer till Alnarp tre år senare, d. v. s. först hösten 1964. Ur undervisningssynpunkt är det sålunda fullt tillräckligt att omorganisationen genomföres den 1 juli 1963. De två institutioner vid Alnarp, som har försöksverksamhet, upprättas redan den 1 juli 1963. Vid institutionen i trädgårdskonst och naturvård skall försöksverksamhet inte bedrivas, och det synes därför vara fullt tillräckligt att denna institution inrättas från och med den 1 juli 1964, varvid undervisning i institutionens ämnesområde bör kunna påbörjas hösten 1964. Angivna yrkanden i förevarande två motionspar avstyrkes sålunda av utskottet.

Beträffande den av Kungl. Maj:t föreslagna institutionsindelningen vid trädgårdssektionen framhålles i motionerna I: 611 och II: 702 vikten av att inrätta självständiga institutioner för köksväxtodling och för prydnadsväxtodling samt yrkas att skyndsamt prövning av problemet företas. Utskottet vill i denna fråga framhålla, att en enda professor knappast torde kunna samtidigt behärska och svara för den vetenskapliga verksamheten inom två så stora och så pass vitt skilda ämnesområden som köksväxtodling och prydnadsväxtodling. Skäl talar därför för att dessa båda ämnesområden företrädes av var sin kvalificerad forskare. Huruvida de båda ämnesområdena skall falla under var sin institution eller ingå i en gemensam institution bör enligt utskottets mening närmare prövas i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1962/63. Därvid bör ävenledes beaktas att behovet av samarbete inom försöksverksamheten och utnyttjandet av vissa resurser kan åberopas för en gemensam institution.

Undervisningen i fältmässig köksväxtodling bör enligt propositionen i huvudsak förläggas till växtodlingsinstitutionen vid Ultuna för att också de agronomie studerandena skall få undervisning inom detta ämnesområde. Forskningen och försöksverksamheten inom området förutsättes dock i huvudsak komma att ligga i Alnarp. I motionerna I: 611 och II: 702 yrkas, att även undervisningen i fältmässig köksväxtodling bör i huvudsak förläggas till Alnarp. Enligt utskottets uppfattning bör denna fråga lösas på ur praktisk synpunkt lämpligaste sätt. Helt naturligt måste de agronomie studerandena beredas möjlighet att erhålla viss undervisning

i fältmässig köksväxtodling vid Ultuna. Den ytterligare utbildning som de hortonomie studerandena behöver inom ifrågavarande ämne torde däremot med fördel kunna förläggas till Alnarp, där forskningen och försöksverksamheten inom ämnesområdet i huvudsak kommer att vara förlagd. Motionsyrkandet torde därför ej böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

I motionsparen I: 606 och II: 703 samt I: 611 och II: 702 hemställs, att en tjänst som förste byråsekreterare skall inrättas vid alnarpsinstitutet per den 1 juli 1961. Enligt utskottets mening bör inrättande av en dylik administrativ tjänst senare prövas av Kungl. Maj:t i ordinarie budgetsammanhang. Vidare får utskottet erinra att i propositionen förutsatts att någon särskild sektionsexpedition tills vidare ej inrättas i Alnarp. Utskottet avstyrker sålunda det nu framförda motionsyrkandet.

Det nuvarande systemet med försöksgårdar föreslås såsom nämnts avvecklat i samband med den nya organisationens tillkomst. Personalen vid gårdarna skall därvid överföras till de nya försöksstationerna. Utskottet vill vad gäller nyssnämnda avveckling understryka angelägenheten av att densamma genomföres så smidigt som möjligt med hänsyn till såväl den berörda personalens som vederbörande bygds intressen. I vilken omfattning jordbruk som tillhör de nuvarande statliga försöksgårdarna skall bibehållas under lantbrukshögskolan torde böra bli beroende av om likvärdiga försöksarealer kan anskaffas på annat håll till skälig kostnad. Vad i motionerna I: 610 och II: 701 anförs beträffande bibehållande av Offers försöksgård, m. m. kan utskottet ej ansluta sig till.

Den framtida fältförsöksorganisationen skall enligt propositionen utgöras av fyra jordbruksförsöksdistrikt, tre husdjursförsöksdistrikt och tre trädgårdsförsöksdistrikt med i princip en försöksstation inom varje sådant distrikt. I motionerna I: 613 och II: 704 yrkas, att antalet trädgårdsförsöksdistrikt och husdjursförsöksdistrikt skall utökas från tre till fyra i likhet med vad som föreslagits för jordbruksområdet. Med hänsyn till att den lokalt förlagda fältförsöksverksamheten inom husdjursområdet är av mindre omfattning än inom jordbruksområdet anser utskottet den i propositionen företagna avvägningen dem emellan väl svara mot behovet. Därför avstyrker utskottet motionärernas förslag i vad rör utvidgning av antalet husdjursförsöksdistrikt. Utskottet anser på samma skäl som nyss sagts att endast tre trädgårdsförsöksdistrikt bör upprättas, vilket bland annat medför att Rånna försöksgård blir substation i mellersta försöksdistriktet. Vad i motionerna I: 613 och II: 704 förordas i detta ämne avstyrker utskottet sålunda.

Beträffande försöksstationernas förläggning yrkas i motionerna I: 584 och II: 686 samt II: 700, att husdjurs- och trädgårdsförsöksstationerna i norra försöksdistriktet skall förläggas till Öjebyn i stället för till Röbbäcksdalen, såsom föreslagits i propositionen. Utskottet anser visserligen att åt-

skilligt talar för sistnämnda förslag, varigenom samtliga försöksstationer i norra distriktet skulle komma att förläggas till samma plats. Tillräcklig utredning föreligger dock knappast i fråga om konsekvenserna av en dylik förläggning. Både frågan om möjligheterna att förskaffa tillräckligt med lämplig mark vid Röbbäcksdalen och om engångskostnaderna för detta alternativ bör utredas. Detsamma gäller spørgsmålet hur resurserna vid Öjebyn skall kunna effektivt tillgodogöras vid ett beslut om förläggning av alla försöksstationerna inom norra försöksdistriktet till Röbbäcksdalen. Utskottet anser därför att denna förlägningsfråga för närvarande bör hållas öppen och föreslår att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ytterligare prövning därav och om nytt förslag till nästa års riksdag.

Det föreslås i propositionen, att personalen vid varje försöksstation i princip skall utgöras av en distriktsförsöksledare i Ao 24, en försökstekniker i Ae 13 samt viss skrivpersonal. I motionerna I: 605 och II: 699 yrkas att vid varje försöksstation skall utöver de i propositionen föreslagna befattningarna finnas en tjänst för en högskoleutbildad ställföreträdare för distriktsförsöksledaren. Enligt utskottets mening är den personal som Kungl. Maj:t föreslagit skall finnas vid försöksstationerna lämpligt avvägd i förhållande till de nu överblickbara arbetsuppgifterna. På grund härav avstyrker utskottet omförmälda motionsyrkande.

Med hänsyn till den karaktär propositionen föreslår skall givas lantbrukshögskolans rektorsbefattning, såväl vad gäller rektors arbetsuppgifter som hans ansvarsställning, finner utskottet inte skäl föreligga att biträda det i motionerna I: 607 och II: 695 gjorda yrkandet att en tjänst som försöksdirektör skall inrättas vid högskolan i enlighet med utredningsförslaget. Den lösning på ifrågavarande spørgsmål som framlagts i propositionen finner utskottet i betraktande av nyss angivna omständigheter tillfredsställande.

I motionerna I: 611 och II: 702 gjord hemställan om prövning i syfte att med det snaraste bereda prydnadsväxtavdelningen i Alnarp tillgång till egna växthus finner utskottet ej skäl bifalla med hänsyn till att denna fråga bör övervägas i samband med att ställning tages till spørgsmålet om utnyttjandet av de växthus som nu tillhör Alnarps trädgårdar.

För att tillvarataga de möjligheter till samverkan mellan jordbrukets tre högskolor — lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna — som kan visa sig föreligga föreslås i propositionen att ett särskilt samarbetsorgan inrättas. Detta är avsett att bestå av ordförandena i de tre högskolornas styrelser, högskolornas rektorer och en professor från varje högskola. Samarbetsorganet bör ha till uppgift att söka få till stånd samarbete och kontakt mellan närliggande ämnesområden, berörande de tre högskolorna, bland annat genom vetenskapliga seminarier samt genom att söka åstadkomma en viss specialisering och arbetsfördelning mellan de tre högskolor-

na i syfte att undvika dubbleringar i det vetenskapliga arbetet och i utrustningen. Utskottet vill med tillfredsställelse hälsa tillkomsten av ett sådant samarbetsorgan och biträder departementschefens förslag. — I sammanhanget vill utskottet betona intresset av att det internordiska och det internationella samarbetet över huvud på berörda områden utvecklas så långt omständigheterna medgiver.

De i propositionen framlagda *anslagsberäkningarna* för nästkommande budgetår beträffande Lantbrukshögskolans och statens lantbruksförsöks avlöningsanslag kan utskottet tillstyrka, dock med den uppräknig av anslaget med ett avrundat belopp av 11 000 kronor, som följer av att utskottet tillstyrkt att en biträdestjänst i Ae 7 vid högskolans bibliotek inrättas från den 1 juli 1961. Utskottet förordar sålunda att avlöningsanslaget ökas med 1 267 600 kronor till 7 716 000 kronor. Av ökningen belöper 290 900 kronor å följande nya tjänster, nämligen tjänster för en forskardocent, fyra forskarassistenter i lönegrad Ae 21, tre assistenter i reglerad befordringgång, två förste amanuenser, ett kansli-bitråde och förenämnda biblioteksbiträde i lönegrad Ae 7 ävensom fem institutionsbiträden och tre kontorsbiträden i reglerad befordringgång. För biträdeshjälp till docenterna tillkommer härjämte ett belopp av 8 000 kronor. Kostnaderna för utbyten av tjänster eller lönegradsuppflyttningar förutom biträdespersonalen beräknas till 38 400 kronor, vartill skall läggas 35 400 kronor för uppflyttningar av tjänster i sistnämnda personalgrupp. Anslagsposten Arvoden till viss tillfällig personal vid institutionerna och försöksanstalterna har uppräknats *dels* med 20 000 kronor i anslutning till de förordade personalförstärkningarna, *dels* med 35 000 kronor till vissa genetiska försök vid Wiad, vilka försök tidigare bestritts med regleringsavgiftsmedel på jordbrukets område, och *dels* med 18 000 kronor för viss undersökning rörande bland annat rördimensionering vid torrläggningsföretag. Till viss forskning vid institutionen för driftsekonomi i frågor rörande förstärkning av inkomststandarden för det mindre jordbruket vid institutionen för driftsekonomi har beräknats 75 000 kronor. Resterande belopp av ökningen föranleds i stort sett av automatiska kostnads-höjningar.

Som en följd av tidigare av utskottet tillstyrkta förändringar av vissa tjänster bör ny personalförteckning uppgöras.

Lantbrukshögskolans och statens lantbruksförsöks omkostnadsanslag bör enligt utskottets uppfattning uppräknas med 104 800 kronor till 1 000 000 kronor. Anslagshöjningen innebär att 25 000 kronor avses för kostnader sammanhängande med den under föregående anslag särskilt berörda forskningen vid institutionen för driftsekonomi samt att 50 000 kronor upptagits som kompensation för minskade uppbördsmedel i fråga om baljväxtkulturer. Återstående del av anslagsökningen är av automatisk natur med undantag av ett belopp av 6 400 kro-

nor, som föranleds av utgifter för information om agronomutbildningen bland den studerande ungdomen.

Den under materielanslaget till lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök förordade anslagshöjningen med 150 000 kronor till 620 000 kronor kan utskottet jämväl biträda. Ett belopp av 50 000 kronor av ökningen är beräknat som anslag till ograduerade forskare. Vidare är 10 000 respektive 19 500 kronor föranledda av de under avlöningsanslaget uppförda kostnaderna till vissa undersökningar vid torrlägningsföretag samt till genetiska försök vid Wiad.

Anslaget till nyanskaffning och underhåll av utrustning vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök bör på sätt föreslagits i propositionen uppföras med oförändrat belopp av 258 000 kronor.

Utskottet har intet att invända mot att lantbrukshögskolans och statens lantbruksförsöks anslag till bokinköp och bokbindning samt till lokal och fast försöksverksamhet uppräknas med 15 000 respektive 161 200 kronor till 100 000 respektive 1 100 000 kronor. Ej heller föranleder förslaget att förslagsanslaget till jordbruksdriften vid statens försöksgårdar uppföres med ett formellt belopp av 1 000 kronor någon erinran från utskottets sida.

Vad angår anslagen under Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut biträder utskottet förslaget i propositionen att avlöningsanslaget skall uppräknas till 2 095 000 kronor. Höjningen, 284 400 kronor, föranledes intill 25 300 kronor av tillkomsten av en assistenttjänst i reglerad befordringsgång vid prydnadsväxtavdelningen samt av vissa angivna löner regleringar. Ett belopp av 50 000 kronor hänför sig till provisorisk förstärkning av personalen för försöksverksamhet på mejeriområdet. Anslagshöjningen i övrigt är i huvudsak av automatisk natur.

Alnarpsinstitutets omkostnadsanslag bör på sätt som föreslagits av departementschefen höjas med 76 000 kronor till 830 000 kronor. Av ökningen belöper 41 700 kronor å institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken och 34 300 kronor å statens trädgårdsförsök.

Utskottet tillstyrker vidare att alnarpsinstitutets materielanslag uppräknas med 5 000 kronor till 48 000 kronor samt att institutets anslag till nyanskaffning och underhåll av utrustning höjes med 50 000 kronor till 100 000 kronor. Sistnämnda ökning är avsedd för mejeriavdelningen och statens mejeriförsök.

Någon erinran från utskottets sida föranleder ej heller propositionsförslagen att institutets anslag till bokinköp och bokbindning höjes med 500 kronor till 17 000 kronor, att anslaget till trädgårdsekonomisk byrå uppräknas med 2 500 kronor till 18 000 kronor samt att anslaget till lokal och fast försöksverksamhet ökas från 44 000 kronor till 45 000 kronor.

9. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 605 och II: 699, såvitt nu är i fråga, besluta att vid lantbrukshögskolan skall per den 1 juli 1962 inrättas ytterligare en befattning som laborator i ämnet företagsekonomi;

10. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, lämna utan avseende motionerna I: 605 och II: 699, såvitt däri yrkats att vid lantbrukshögskolan skall per den 1 juli 1962 inrättas befattningar som laborator i ämnena husdjurens näringsfysiologi respektive husdjursfysiologi;

11. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, lämna utan åtgärd de i motionerna I: 612 och II: 696 gjorda yrkandena rörande ombildning av en laboratorstjänst i ämnet entomologi till en befattning som professor i samma ämne samt inrättande av befattningar såsom laborator och forskarassistent i ämnet nematologi;

12. lämna utan åtgärd motionerna I: 87 och II: 109 om inrättande av en personlig laboratur i strålskyddsforskning för agronomie licentiaten L. Fredriksson;

13. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna de övriga riktlinjer för agronom- och hortonomutbildningens uppläggning och inre organisation som angivits i det föregående;

14. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 611 och II: 702 samt I: 606 och II: 703, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, besluta att en sekreterartjänst i lönegrad A 23 ej skall inrättas vid institutionerna i Alnarp per den 1 juli 1961;

15. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 612 och II: 696, såvitt nu är i fråga, besluta inrätta en biblioteksbiträdestjänst i lönegrad Ae 7 vid lantbrukshögskolans bibliotek i Uppsala per den 1 juli 1961;

16. lämna utan åtgärd i motionerna I: 608 och II: 698 samt I: 605 och II: 699 gjorda yrkanden rörande till lantbrukshögskolan knutet informationsorgan;

17. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna att fyra jordbruksförsöksdistrikt skall ingå i fältförsöksorganisationen;

18. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 613 och II: 704, såvitt nu är i fråga, godkänna att tre husdjursförsöksdistrikt skall ingå i fältförsöksorganisationen;

19. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med

avslag å motionerna I: 613 och II: 704, såvitt nu är i fråga, godkänna att tre trädgårdsförsöksdistrikt skall ingå i fältförsöksorganisationen;

20. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning ävensom motionerna I: 584 och II: 686 samt II: 700, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ytterligare prövning av frågan om förläggningen av trädgårds- och husdjursförsöksstationerna i norra försöksdistriktet samt om i anledning därav föranlett förslag till 1962 års riksdag;

21. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, lämna utan åtgärd det i motionerna I: 605 och II: 699 gjorda yrkandet om en högskoleutbildad ställföreträdare vid varje försöksstation;

22. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, lämna utan åtgärd de i motionerna I: 610 och II: 701 gjorda yrkandena rörande Offers försöksgård;

23. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och motionerna I: 609 och II: 697, godkänna vad utskottet i det föregående anfört rörande avvecklingen av Ultuna lantbruksskola;

24. avslå i motionerna I: 611 och II: 702 gjorda yrkanden rörande särskilda försöksväxthus för prydnadsväxtodling;

25. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna de förslag till samorganisation av forskning, försök och högre undervisning på jordbruks- och trädgårdsområdena, som förordats av utskottet i det föregående;

26. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna, att omorganisationen av ifrågavarande forskning, försök och undervisning beträffande jordbruks- och husdjursområdena skall, såvitt ej annat framgår av det föregående, genomföras per den 1 juli 1962;

27. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 606 och II: 703 samt I: 611 och II: 702, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, godkänna att omorganisationen av ifrågavarande forskning, försök och undervisning beträffande trädgårdsområdet skall, såvitt ej annat framgår av det föregående, genomföras med början den 1 juli 1963;

28. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna i det föregående ej särskilt berörda förslag i propositionen såvitt de rör upprustning av forskning, försök och högre undervisning på jordbruks- och trädgårdsområdena;

29. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, bemyndiga

Kungl. Maj:t att utfärda av det föregående föranledda författningsföreskrifter och övriga erforderliga bestämmelser;

30. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder som erfordras för att förbereda förslagens genomförande;

31. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 87 och II: 109, såvitt nu är i fråga, bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i personalförteckningen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök från och med budgetåret 1961/62, som angivits i det föregående;

32. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt i anledning av motionerna I: 612 och II: 696 ävensom med avslag å motionerna I: 87 och II: 109, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, fastställa följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 852 200
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	85 900
Arvoden till viss tillfällig personal vid institutionerna och försöksanstalterna	453 400
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 619 000
Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman	1 800
Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 594 700
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	109 000
	Summa kronor 7 716 000;

33. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt i anledning av motionerna I: 612 och II: 696 samt med avslag å motionerna I: 87 och II: 109, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1961/62 under nionde huvudtiteln anvisa till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar* ett förslagsanslag av 7 716 000 kronor;

34. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning å riksstaten för budgetåret 1961/62 under nionde huvudtiteln, anvisa

a) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

b) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel* ett reservationsanslag av 620 000 kronor;

c) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* ett reservationsanslag av 258 000 kronor;

d) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning* ett reservationsanslag av 100 000 kronor;

e) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Lokal och fast försöksverksamhet* ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor;

f) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar* ett förslagsanslag av 1 000 kronor;

35. avslå motionerna I: 606 och II: 703 samt I: 611 och II: 702 såvitt de rör personalförteckningen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut;

36. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 606 och II: 703 samt I: 611 och II: 702, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, fastställa följande avlöningsstat för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	648 100
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 400
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	968 600
Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman	1 200
Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	419 300
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	32 400
	Summa kronor 2 095 000;

37. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 606 och II: 703 samt I: 611 och II: 702, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1961/62 under nionde huvudtiteln anvisa till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 095 000 kronor;

38. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning å riksstaten för nionde huvudtiteln, för budgetåret 1961/62 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader* ett förslagsanslag av 830 000 kronor;

b) till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Materiel* ett reservationsanslag av 48 000 kronor;

c) till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* ett reservationsanslag av 100 000 kronor;

d) till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning* ett reservationsanslag av 17 000 kronor;

e) till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Trädgårdsekonomisk byrå* ett förslagsanslag av 18 000 kronor;

f) till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokal och fast försöksverksamhet* ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

Stockholm den 5 maj 1961

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Lage Svedberg, Jonsson, Nord, Hermansson, Hjalmar Nilsson*, Carl Eskilsson, Nils Hansson*, Mossberger, Jonasson och Hedström; samt

från andra kammaren: herrar Jonsson i Strömsund, Sköld, Hæggbloom, Hansson i Skegrie, fru Lindskog, herrar Arweson, Östlund*, Eskilsson i Likenäs, Jönsson i Ingemarsgården och Hamrin i Kalmar.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

1) av herrar *Hermansson, Jonasson* och *Hansson* i Skegrie, vilka ansett att

dels andra stycket å s. 10 i utskottets utlåtande bort ersättas med text av följande lydelse:

»De agronomer . . . (lika med utskottet). . . särskild kurs. Av väsentlig betydelse är det enligt utskottets mening, att förbättrade möjligheter skapas för undervisning och forskning i sociologi med nära anknytning till förhållandena i landsbygdssamhället. Departementschefen förordar i propositionen, att studerandena vid lantbrukshögskolan skall beredas möjlighet att genomgå en kortare kurs i sociologi, vilken kurs skulle ordnas i samarbete med Uppsala universitet. I motionerna I: 608 och II: 698 föreslås, att en avdelning för landsbygdssociologi skall inrättas vid lantbrukshögskolan med speciell inriktning på forskning avseende metoderna för upplysningsverksamhet på jordbrukets och hithörande områden.

En kortare kurs i allmän sociologi synes utskottet inte till fyllest. Den snabba omvandling, som landsbygdssamhället undergår till följd av bland annat strukturförändringen i jordbruket och befolkningsomflyttningen, motiverar att särskild uppmärksamhet ägnas åt landsbygdsbefolkningens betingelser och problem. Det är enligt utskottets mening angeläget, att studerandena vid lantbrukshögskolan beredes tillfälle till forskning och undervisning i sociologi med inriktning på dessa förhållanden. Såsom påvisats i motionerna I: 608 och II: 698 har en sådan sociologisk verksamhet angelägna arbetsuppgifter. Utskottet tillstyrker därför yrkandet i motionerna om inrättande av en avdelning för landsbygdssociologi vid lantbrukshögskolan. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att närmare överväga organisationen av denna avdelning.»

dels ock utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 608 och II: 698, såvitt nu är i fråga, besluta att vid lantbrukshögskolan skall inrättas en avdelning för landsbygdssociologi i enlighet med vad utskottet i det föregående föreslagit;»

2) av herrar *Nord, Hermansson, Jonasson* och *Hansson* i Skegrie, vilka ansett att

dels den del av utskottets utlåtande å s. 14, som börjar med orden »Med hänsyn» och slutar med orden »antalet husdjursförsöksdistrikt», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Även utskottet är av den uppfattningen att ett särskilt husdjursförsöksdistrikt bör finnas i Västsverige. Till följd av den höga nederbörden inom detta område är foderproduktionen och därmed också husdjurssköt-

seln mycket omfattande. Det för västra Sverige speciella klimatet medför vidare, att växtrådhalt i fodret blir högre där än inom andra delar av landet. Detta skapar speciella utfodringsproblem, vilka endast torde kunna lösas genom försöksverksamhet inom ifrågavarande område. Utskottet vill därför i enlighet med motionerna förorda att ett särskilt husdjursförsöksdistrikt tillskapas i Västsverige med försöksstationen förlagd till Skara i anslutning till den veterinärmedicinska och övriga lantbruksvetenskapliga forskning, som där bedrivs;»

dels ock utskottets hemställan under 18 bort lyda sålunda:

»18. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 613 och II: 704, såvitt däri yrkats inrättande av fyra husdjursförsöksdistrikt, godkänna att fältförsöksorganisationen skall uppbyggas på sätt utskottet i det föregående föreslagit;»

3) av herrar *Nord, Hermansson, Carl Eskilsson, Jonasson, Hægglom* och *Hansson* i Skegrie, vilka ansett att

dels den del av utskottets utlåtande å s. 14, som börjar med orden »Utskottet anser» och slutar med orden »utskottet sålunda», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet finner det motiverat att Västsverige bildar ett särskilt trädgårdsförsöksdistrikt. Utskottet vill erinra om att jordbrukshögskoleutredningen föreslagit ett särskilt försöksdistrikt i Västsverige med försöksstationen förlagd till Rånna. Bland annat den höga nederbörden i Västsverige gör att förutsättningarna för trädgårdsodling avviker ganska markant från landet i övrigt. Därtill kommer att vid Rånna sedan länge bedrivits en framgångsrik och värdefull försöksverksamhet med bland annat körsbärsodling. Eftersom det är angeläget att detta arbete fullföljes, liksom att trädgårdsodlingen i Västsverige, som ofta bedrivs av småbrukare (jordgubbsodling, fältmässig köksväxtodling etc.), ges mesta möjliga stöd av försöksverksamheten, vill utskottet tillstyrka motionärernas förslag att ett särskilt trädgårdsförsöksdistrikt bildas i västra Sverige samt att försöksstationen i distriktet förlägges till Rånna;»

dels ock utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

»19. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 613 och II: 704, såvitt däri yrkats inrättande av fyra trädgårdsförsöksdistrikt med Rånna såsom försöksstation i västra distriktet, godkänna att fältförsöksorganisationen skall uppbyggas på sätt utskottet i det föregående föreslagit;»

4) av herr *Hjalmar Nilsson*.